

оцінки максимальних силових якостей при виконанні гребкових і зворотних рухів рук і ніг на етапах багаторічної підготовки спортсменів, за винятком тестів для м'язів ніг на етапі спортивного вдосконалення.

Результати тестувань силових якостей плавців високого класу показали, що основним завданням силової підготовки є досягнення високих показників сили та потужності рухів при виконанні основних рухових дій, характерних для плавання: старту, повороту, роботи циклічного характеру, а саме, підвищення здатності плавців до реалізації набутого силового потенціалу у процесі плавання.

Література

1. Балакші Т.М., Взаємозв'язок максимальної швидкості плавання спортивними способами і показників максимальних силових можливостей плавців, які проявляються в специфічних умовах водного середовища. // Наукові та методичні проблеми фізичного виховання, спорту та оздоровчої фізичної культури. Вип. 2. - Волгоград: 1996.
2. Платонов В. Н. Спортивное плавание: путь к успеху: в 2 кн. / под общ. ред. В.Н. Платонова. — К. : Олимп. лит., 2012. - Кн. 2. - 544 с.
3. Теория и методика физического воспитания. Том 2. Методика физического воспитания различных групп населения / Под.ред. Т.Ю.Круцевич. – К: Олимпийская литература, 2003.
4. Green H.J. What do tests measure? / H.J. Green // Physiological Testing og the High-Performance Athlete. - Human Kinetics, 1991.
5. Reese R. Power Training / Rande Reese // The Swim Coaching Bible / eds Dick Hannula, Nort Thornton. - Champaign: Human Kinetics, 2001.
6. Sale D.G. Testing Strength and Power / D.G. Sale // Physiological Testing og the High-Performance Athlete. - Human Kinetics, 1991.

Гант О. Є., Валюх Е. В.

Харківська державна академія фізичної культури

МОТИВАЦІЯ ДО ТРЕНУВАНЬ СПОРТИВНИМИ ТАНЦЯМИ У СПОРТСМЕНІВ НА ЕТАПІ ПОПЕРЕДНЬОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ

У даній статті представлені результати оцінки мотивації та адаптації до занять спортивними танцями у спортсменів на етапі попередньої базової підготовки. Були використані класична методика «Анкета для оцінки мотивації» та проєктивна методика «Дерево». Результати дослідження дозволили виявити основні види мотивації спортсменів до занять спортивними танцями. Доведено, що у більшості спортсменів на етапі попередньої базової підготовки, має місце не адекватна мотивація до тренувально-змагальної діяльності. Показано, нормальна адаптація до тренувального процесу мала місце лише 25,00 % юних спортсменів. Бажання продемонструвати свої таланти, розваги та комунікації з однолітками домінують над пізнавальною мотивацією та мотивацією до самовдосконалення. Результати проведеного дослідження показують важливість роботи над формуванням адекватної мотивації у юних спортсменів до занять спортивними танцями та спортом в цілому.

Ключові слова: спортсмен, мотивація, спортивні танці, спорт, попередня базова підготовки, психологічна підготовка.

Гант Елена Евгеньевна, Валюх Эдуард Владимирович. Мотивация к тренировкам спортивными танцами в спортсменов на этапе предварительной базовой подготовки. В данной статье представлены результаты оценки мотивации и адаптации к занятиям спортивными танцами у спортсменов на этапе предварительной базовой подготовки. Были использованы классическая методика «Анкета для оценки мотивации» и проєктивная методика «Дерево». Результаты исследования позволили выявить основные виды мотивации спортсменов к занятиям спортивными танцами. Доказано, что у большинства спортсменов, на этапе предварительной базовой подготовки, имеет место не адекватна мотивация к тренировочно-соревновательной деятельности. Показано, что нормальная адаптация к тренировочному процессу имела место лишь у 25,00 % юных спортсменов. Желание продемонстрировать свои таланты, развлечения и коммуникации со сверстниками доминируют над познавательной мотивацией и мотивацией к самосовершенствованию. Результаты проведенного исследования показывают важность работы над формированием адекватной мотивации у юных спортсменов, к занятиям спортивными танцами и спортом в целом.

Ключевые слова: спорт, спортсмен, спортивные танцы, мотивация, предварительная базовая подготовки, психологическая подготовка.

Helen Gant, Eduard Valiuh. Motivation of sports dancers at sportships at the previous basel preparation stage.

This article presents the results of assessing the motivation and adaptation to sports dancing athletes at the stage of preliminary basic training. The classical methodology "Questionnaire for estimating motivation" and the projective method "Tree" were used. The results of the study allowed to identify the main types of motivation of athletes to engage in sports dances. The results of the use of projective methods in diagnosing the motivational sphere of the personality of young athletes are presented. It is proved that the majority of athletes at the stage of preliminary basic training do not have adequate motivation for training-competitive activities. It is shown that normal adaptation to the training process took place only 25,00% of young athletes. The desire to demonstrate their talents, entertainment and communication with peers prevails over cognitive motivation and motivation to self-improvement. It is proved that among athletes engaged in sports dances at the stage of preliminary basic training, there are children of "risk groups" whose personal qualities do not allow them to disclose their natural gift in sporting activities. It is grounded that the motivational

sphere of personality of athletes with low self-esteem requires additional psycho-correctional interventions. The results of the research show the importance of working on the formation of adequate motivation for young athletes to take part in sports dancing and sports in general. The prospects of using projective methods of psychodiagnosis in psychological work with young athletes, in particular at athletes at the stage of preliminary basic training, are shown.

Key words: athlete, motivation, sports dances, sport, preliminary basic training, psychological preparation.

Постановка проблеми та її взаємозв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Останнім часом заняття спортивними танцями набувають великої популярності серед дітей шкільного віку. Батьків та їх дітей приваблюють краса та граціозність даного виду спорту, але за легкістю роботи спортивної бальної пари стоїть велика праця, виснажливі тренування. У бальному танці важлива не лише технічна підготовка танцюристів, а й взаємодія між ними, взаєморозуміння і емоційний контакт [3, 6]. За успішними виступами спортивної бальної пари великі фізичні та психічні навантаження. Дитина може володіти ідеальними фізичними здібностями, будовою тіла, властивостями нервової системи, вольовими якостями, але без достатньої мотивації вона не зможе показати всі ці «таланти» та стати чемпіоном [1, 2, 8, 22].

Аналіз останніх джерел та публікацій. У спортивній діяльності виділяють одну з головних специфічних особливостей, яка включена в усі ланки цієї багаторівневої системи - найвищий рівень мотивації. Так як мотивація, будучи стрижневою характеристикою особистості спортсмена і впливаючи на характер протікання практично всіх процесів спортивної діяльності, має прямий вплив на спортивний результат [14, 18, 24].

Центральним моментом спортивної діяльності є рівень мобілізації резервів, який проявляє спортсмен для досягнення максимального спортивного результату. Тут основною ланкою є мотиви і потреби спортсмена, так як відомо, що в основі усвідомленого цілеспрямованого поведінки лежить мотивація [11, 13, 21].

Мотивація – спонукання до дії; психофізіологічний процес, який керує поведінкою людини, задає її спрямованість, організацію, активність та стійкість; здатність людини діяльно задовольняти свої потреби [10, 13, 15, 20].

Відомо, що в дошкільному та молодшому шкільному віці у юних спортсменів ведучою виступає зовнішня мотивація. Зовнішня мотивація обумовлена особливостями віку, а саме особливостями розвитку головного мозку дитини. Спортсмени дошкільного та молодшого шкільного віку готові старатися на тренуваннях за похвалу тренера або батьків, за дипломи, подарунки та інші «наглядні» атрибути, і це є для них віковою нормою [9, 16]. Формування вираженого і стійкого інтересу до занять спортом на перших етапах підготовки спортсменів є найважливішою складовою для структурування мотиваційного компонента в спорті вищих досягнень [19].

А. В. Соболева, виходячи з результатів проведених досліджень, вважає, що спочатку заняття спортом здійснюються під впливом мотиву морального задоволення. Також він зазначає, що «виникає в результаті занять почуття морального задоволення, або просто задоволення, викликається не якимось одним фактором, наприклад досягненням якогось результату, а є складною композицією декількох складових» [11]. В пубертатному періоді, коли у підлітків розвинена функція рефлексії, тобто здатність оцінювати себе та свою діяльність без допомоги дорослих, важко сформувати у спортсменів на етапі попередньої базової підготовки внутрішню мотивацію до спортивної діяльності.

Формування у юних спортсменів здатності брати на себе відповідальність за процеси та результати в спортивній діяльності, може виступати запорукою ефективної міжособистісної взаємодії у спортивному танцювальному дуєті [4, 5, 7, 23]. В даний час у психолого-педагогічній науці недостатньо алгоритмів розвитку гармонійних стосунків партнерів в спортивному танці, тому важливим і своєчасним бачиться вивчення особливостей мотиваційної сфери юних спортсменів, як детермінант їх продуктивної міжособистісної взаємодії в парі, що і обумовило актуальність нашої роботи.

Дослідження проводилося згідно з тематичним планом науково-дослідної роботи Харківської державної академії фізичної культури на 2016–2018 роки за темою «Сучасні технології діагностики та засоби збереження психологічного здоров'я спортсменів». **Мета дослідження** – вивчити особливості мотивації до тренування, у спортсменів, які займаються спортивними танцями на етапі попередньої базової підготовки. Відповідно до поставленої мети вирішуються такі завдання.

Методи дослідження. Для обґрунтування актуальності теми проводили теоретико-методологічний аналіз проблеми. Для вивчення особливостей мотиваційної сфери у спортсменів, які займаються спортивними танцями на етапі попередньої базової підготовки, використовували методику «Анкета для оцінки мотивації», Н. Лоскунової, модифіковану під спортивну діяльність [12]; та методику «Дерево», спрямовану на дослідження мотивації та адаптації [12].

Організація дослідження – було досліджено спортсменів віком 10-12 років, у кількості 60 осіб, які займаються спортивними танцями, на етапі попередньої базової підготовки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Першим етапом нашого дослідження стало вивчення особливостей мотиваційної сфери у спортсменів, які займаються спортивними танцями на етапі попередньої базової підготовки, використовували методику «Анкета для оцінки мотивації», Н. Лоскунової, модифіковану під спортивну діяльність.

Результати методики «Анкета для оцінки мотивації», представлено в табл. 1

Таблиця 1

Розподіл спортсменів, які займаються спортивними танцями на етапі попередньої базової підготовки, згідно рівням мотивації

Рівні мотивації	Хлопці (n=32)		Дівчата (n=28)		Всього (n=60)	
	Абс.вел.	%	Абс.вел.	%	Абс.вел.	%
Перший	10	31,35	9	32,14	19	31,67
Другий	6	18,75	5	17,86	11	18,33
Третій	14	43,75	13	46,43	27	45,00
Четвертій	2	6,25	1	3,57	3	5,00
П'ятий	0	0	0	0	0	0

За результатами нашого дослідження, перший рівень мотивації мають 19 (31,67 %) юних спортсменів, серед них 10 (31,35 %) хлопців та 9 (32,14 %) дівчат. Юні спортсмени, які за результатами методики «Анкета для оцінки мотивації» отримали перший рівень мотивації, мають виражений пізнавальний мотив до тренувально-змагальної діяльності, тобто в спорті вони задовольняють свої пізнавальні потреби. Такі спортсмени чітко дотримуються усіх вказівок тренера, сумлінні та відповідальні, засмучуються через невдачі у тому чи іншому завданні. У цих спортсменів палають очі, коли викладається нова інформація, та вони з задоволенням біжать на кожне тренування. Також висока зацікавленість тренувальним процесом викликає у таких спортсменів стан одержимості, коли ніякі труднощі не можуть збити їх з наміченої цілі, коли вони не помічають перепон, а націлені тільки на пошук ресурсів за для досягнення своєї спортивної мети.

Як показано у табл. 1, 11 (18, 33 %) юних спортсменів, серед них 6 (18,75 %) хлопців та 5 (17,89 %) дівчат мають другий рівень мотивації, за результатами методики «Анкета для оцінки мотивації». Юні спортсмени, з таким рівнем мотивації до спортивної діяльності, успішно можуть впоратися з поставленими завданнями, вони сумлінно ставляться до занять, мають досить чіткі цілі, але вони виявляють меншу залежність від суворих вимог і норм. Подібний рівень мотивації є середньою нормою. Але слід пам'ятати, що такі спортсмени орієнтовані на оцінку з боку тренера, а не на власну, тому в тренувальному процесі вони являють зацікавленість та активність, тільки тоді, проколи їх старання може оцінити тренер. Без тренера вони можуть не дотримуватися спортивного режиму, та всю відповідальність за тренувальний процес перекладають знов на тренера. З одного боку вони гарно виконують інструкції, але в ситуаціях критичних, коли тренер не може поради, такі спортсмени, часто, не здатні самостійно прийняти рішення.

На третьому рівні мотивації юні спортсмени мають позитивне ставлення до тренувань, але на тренуваннях їх цікавить здебільшого не сам процес, а навколо спортивні моменти. Такі спортсмени досить добре почувуються на тренуваннях, але відвідують їх здебільшого заради спілкування с друзями та тренерами. Таким юнакам та дівчатам подобається почуватися спортсменами, мати гарні костюми, форму, взуття, бути учасниками змагань. Пізнавальні мотиви таких спортсменів сформовані меншою мірою, тому сам тренувально-змагальний процес їх цікавить недостатньо. Третій рівень мотивації мають 27 (45,00 %) юних спортсменів, серед них 14(43,75 %) хлопців та 13 (46,43 %) дівчат. Такі спортсмени входять до групи «ризик», потребують психокорекційної роботи для формування особистісних «чемпіонських» якостей, та навіть при наявності таланту, вони не стають переможцями.

Наступним, четвертим рівнем мотивації є низька мотивація до тренувань. Такий рівень мотивації спостерігається у 3 (5,00 %) юних спортсменів, серед них 2 (6,25 %) хлопців та 1 (3,57 %) дівчат. Такі спортсмени відвідують тренування неохоче, мають нестабільну відвідуваність. На заняттях часто неухважні, займаються сторонніми справами, бешкетують, граються. Зазнають серйозних труднощів у тренувальному процесі. Нестійко адаптуються до тренувань та змагань. Таких спортсменів зазвичай приводять батьки всупереч інтересам дитини. Зазвичай, таким спортсменам, швидко набридає приурочення до дисципліни, та вони залишають спортивну діяльність.

П'ятий рівень мотивації – негативне ставлення до тренувань. Цей контингент спортсменів зазнає серйозних труднощів у тренувальній діяльності: вони не здатні впоратися з тренувальними завданнями, мають проблеми у спілкуванні з партнерами, також у взаєминах з тренером. Вони досить часто сприймають групу, як вороже середовище, перебування в якому є для них нестерпним. Також учні можуть поводитися агресивно, відмовлятися від виконання завдань, дотримання певних норм и правил, дисципліни. Часто такі спортсмени страждають на нервово-психічні порушення. В нашій групі опитуваних спортсменів з даним рівнем мотивації не виявлено.

Наступним етапом нашої роботи, стало дослідження мотиваційної сфери особистості спортсменів, які займаються спортивними танцями на етапі попередньої базової, за допомогою проективної методики «Дерево».

Результати методики «Дерево», представлено в табл. 2

За результатами нашого дослідження, 23 (38,33 %) спортсменів, які займаються спортивними танцями на етапі попередньої базової підготовки, суб'єктивно знаходяться на позиції «Товариськість та дружня підтримка», серед них 12 (37,50 %) хлопців та 11 (39,23 %) дівчат. В даній позиції юні спортсмени реалізують свою потребу пубертатного періоду, а саме мають референтну групу своїх однолітків, які їх підтримають. Це гарна позиція для загального соціально-психологічного клімату спортивного колективу. В такому колективі юні спортсмени знають свою цінність, мають змогу вести комунікації та пізнавати світ та себе; в такому колективі юним спортсменам легко розкрити свої таланти. Хотілися б знаходитися на такій позиції, тобто вважають її ідеальною тільки 8 (13,33 %) юних спортсменів, серед них 7 (21,88 %) хлопців та 1 (3,57 %) дівчина. Як показано у табл.2, 6 (10,00 %) юних спортсменів, серед них 3 (6,25 %) хлопця та 3 (10,72 %) дівчини, суб'єктивно знаходяться на позиції «установки на подолання перешкод». Характер даної позиції свідчить з одного боку про наявність конфліктних ситуацій в колективі, або в спортивній парі, а з іншого боку може вказувати на наявність конфліктних рис особистості (високого рівня агресивності, низького рівня емпатії, імпульсивності та ін.). Дана позиція не дозволяє юному спортсмену проявити свої спортивні таланти в повній мірі, бо потребує від нього концентрації на подоланні перешкод. Така базова потреба, як потреба у безпеці не задоволена у таких спортсменів, що змушує їх «топтатися на місці».

Таблиця 2

Розподіл позицій реального та ідеального положення спортсменів, які займаються спортивними танцями на етапі попередньої базової підготовки

Назва позиції	Хлопці (n=32)				Дівчата (n=28)				Всього (n=60)			
	Реальна		ідеальна		реальна		Ідеальна		Реальна		ідеальна	
	Абс. вел.	%	Абс. вел.	%	Абс. вел.	%	Абс. вел.	%	Абс. вел.	%	Абс. вел.	%
Установка на подолання	3	9,38	1	3,13	3	10,72	2	7,14	6	10,00	3	5,00

перешкод												
Товариськість, дружня підтримка	12	37,50	7	21,88	11	39,29	1	3,57	23	38,33	8	13,33
Стійкість положення	3	9,38	4	12,50	1	3,57	1	3,57	4	6,67	5	8,33
Стомлюваність, загальна слабкість, невеликий запас сил, сором'язливість							6	21,43			6	10,00
Мотивація на розваги	2	6,25	5	15,63	1	3,57	1	3,57	3	5,00	6	10,00
Відстороненість від тренувального процесу, відхід у себе			3	9,38			4	14,29			7	11,67
Комфортний стан, нормальна адаптація	8	25,00	8	25,00	7	25,00	7	25,00	15	25,00	15	25,00
Кризисний стан, «падіння у прірву»							1	3,57			1	1,67
Завищена самооцінка, установка на лідерство	4	12,50	4	12,50	5	17,86	5	17,86	9	15,00	9	15,00

Юні спортсмени, які суб'єктивно знаходяться на позиції «установки на подолання перешкод», не здатні реалізувати всі свої спортивні можливості та продемонструвати свої таланти, бо вектор їх уваги у стосунках на тренуваннях направлений на подолання перешкод, а не сконцентований на формування нових умінь та навичок. Хотілися б знаходитися на такій позиції, тобто вважають її ідеальною тільки 3 (5,00 %) юних спортсменів, серед них 1 (3,13 %) хлопець та 2 (7,14 %) дівчини.

За результатами нашого дослідження, 4 (6,67 %) юних спортсменів, серед них 3 (9,38 %) хлопця та 1 (3,57 %) дівчина, суб'єктивно знаходяться на позиції «стійкість до положення». Дана позиція, характерна для спортсменів, які бажають досягти успіху, не долаючи перешкоди. Тобто такі спортсмени не працюють на максимум, не реалізують свої можливості в певній мірі. Для досягнення великих спортивних результатів позиції «стійкість до положення» у спортсменів не дозволяє їх зростати, покращувати свої результати та самовдосконалюватися. При наявності найменших перешкод юні спортсмени з позицією «стійкість до положення» можуть демонструвати істеричні реакції (плакати, ображатися та ін.), вони жаліють себе, не реалізуючи свої ресурси. Вважають позицію «стійкість до положення» ідеальною 5 (8,33 %) юних спортсменів, серед них 4 (12,50 %) хлопців та 1 (3,57 %) дівчат.

За результатами нашого дослідження, 3 (5,00 %) юних спортсменів, серед них 2 (6,25 %) хлопців та 1 (3,57 %) дівчат, суб'єктивно знаходяться на позиції «мотивація на розваги». Звісно, що спортсмени з позицією «мотивація на розваги» не відносяться до тренувального процесу серйозно, вони націлені на отримання гарних емоцій від забав, часто порушують дисципліну, мають інфантильні риси характеру. Хотілися б знаходитися на такій позиції, тобто вважають її ідеальною 6 (10,00 %) юних спортсменів, серед них 5 (15,63 %) хлопців та 1 (3,57 %) дівчина.

Комфортний стан, нормальна адаптація до тренувального процесу мала місце у 15 (25,00 %) юних спортсменів, серед них 8 (25,00 %) хлопців та 7 (25,00 %) дівчат. Всі вони вважають позицію «комфортний стан» бажаною. Дана позиція свідчить, що у юного спортсмена задоволена потреба в безпеці, він не боїться допускати помилки, комфортно почуває себе в парі. Також спортсмени з позицією «комфортний стан» відчують достатню увагу з боку тренера та партнера, та вміють привертати увагу до себе дорослими способами, а саме гарними результатами своєї діяльності та відношенням до діяльності. Такі спортсмени відчують безумовну підтримку з боку тренера та партнера по парі, що дає їм віру у себе і свої можливості, віру у подолання перешкод на путі до своїх перемог. Позиція «комфортний стан» може бути максимально ідеальною для реалізації своїх можливостей в тренувальному процесі.

Як показано, у табл. 2, 9 (15,00 %) юних спортсменів, серед них 4 (12,50 %) хлопців та 5 (17,89 %) дівчат, суб'єктивно знаходяться на позиції «Завищена самооцінка та установка на лідерство», а також вважають її ідеальною. Юні спортсмени, які знаходяться на такій позиції, переоцінюють свої можливості, що не дає їм можливості прагнути набуття нових рівнів (за їх думкою вони і так все знають та все уміють). В кризових ситуаціях, наприклад при неуспішних виступах на змаганнях, спортсмени з завищеною самооцінкою не здатні брати відповідальність на себе, у них завжди винен тренер, партнер, судді або батьки, а раз відповідальність за процес та результат на інших, то і можливість виправити ситуацію не залежить від таких юнаків та дівчат.

За результатами нашого дослідження, 6 (10,00 %) спортсменів, які займаються спортивними танцями на етапі попередньої базової підготовки, обрали позицію «Стомлюваність, загальна слабкість, невеликий запас сил, сором'язливість», як ідеальну, всі вони дівчата. 7 (11,67 %) юних спортсменів, серед них 3 (9,38 %) хлопця та 4 (14,29 %) дівчини обрали бажаною позицію «Відстороненість від тренувального процесу, відхід у себе». Тобто простежується бажання юних спортсменів відпочити, відійти від діяльності. Це стосується тих спортсменів, для яких тренувально-змагальна діяльність не є ресурсною. Крім того для однієї дівчини ідеальною здалася позиція «Кризисний стан, «падіння у прірву»».

Висновки. Використання нами проективної психодіагностичної методики «Дерево» дозволило: по-перше, зменшити можливість обстежених спортсменів давати такі відповіді, які дозволили б їм зробити бажане про себе враження; по-друге - зробити більшою мірою цілісний, глобальний підхід до оцінки особистості спортсменів, які займаються спортивними танцями на етапі попередньої базової підготовки.

Психодіагностичне дослідження мотиваційної сфери спортсменів, які займаються спортивними танцями на етапі попередньої базової підготовки, дозволило оцінити види мотивації до тренувальної діяльності та актуальні потреби у цієї групи спортсменів. За результатами нашого дослідження, серед спортсменів, які займаються спортивними танцями на етапі попередньої базової підготовки, є діти «групи ризику», особистісні якості яких, не дають їм розкрити свій природний дар в спортивній діяльності. Для спортсменів, мотиваційна сфера особистості яких потребує додаткових психокорекцій них втручань, буде розроблена програма формування адекватної мотивації до спортивної діяльності, що є перспективною нашого дослідження.

Література

1. Артемьева Г.П. Влияние «чувства партнёра» на эффективность спортивных выступлений в акробатическом рок-н-ролле / Г.П.Артемьева, В.В.Мулик // Педагогика, психология та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Наук. моногр. за ред. проф. Єрмакова С.С. – Харків: ХДАДМ (ХХП), 2007. – №7. – С.11-13.
2. Валюх Е. В. Особистісні характеристики спортсменів 7–10 років, які займаються спортивними бальними танцями/ Е.В. Валюх, О. Є. Гант/Збірник наукових праць харківської державної академії фізичної культури. -2015. - №2. – С.32-36
3. Воронова В. И. Детерминанты успешности пар в спортивном танце/ В. Воронова, И. Соронвич, Е. Спесивых // Проблемы теории и методики физической культуры и спорта, валеологии и безопасности жизнедеятельности. сб. науч. ст. – Воронеж, 2013. – С. 82-90
4. Воронова. В.И. Исследование уровня внутриличностной конфликтности спортсменов, занимающихся спортивным танцем / В. И. Воронова, И. М. Соронвич, Е. А. Спесивых // 9 Международная научно-практическая конференция психологов физической культуры и спорта «Рудниковские чтения»: материалы. – М. , 2013. – С. 129-131
5. Гант О.Є. Характеристика комунікативної компетентності у спортсменів 17–20 років, які займаються спортивними бальними танцями /О.Є.Гант, М. О. Малахов // Збірник наукових праць Харківської державної академії фізичної культури. – Харків: ХДАФК, 2015. – №2. – С. 136–139
6. Гант О.Є. Емоційний стан спортсменів бальних танців 7-10 років /О.Є.Гант, Є.В. Валюх //Фізична культура, спорт та здоров'я: матеріали XV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 10-11 грудня 2015 р.)
7. Гант О.Є. Профілактика агресивної поведінки у танцювальному дуеті/О.Є.Гант, Ткачов С.І., Е.В. Валюх //Слобжанський науково-спортивний вісник : наук.-теорет. журнал. – Харків : ХДАФК, 2017, 5(61) . – С. 30-34
8. Жаворонкова И.А. Совершенствование толерантных отношений в танцевальном спорте/ И.А. Жаворонкова // Духовное возрождение. Вып. XXI. - Белгород, 2005. С. 9-12
9. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность. — М., Смысл, Академия, 2005. — 352 с. ISBN 5-89357-153-3
10. Маслоу А. Г. Мотивация и личность. — СПб.: Евразия, 1999. — 478 с. ISBN 5-8071-0016-6
11. Соболева А. В. Проблема мотивации при активном формировании интереса к занятиям спортом / А. В.Соболева , Н. Н.Кремнева , Е. В.Румянцева //Спортивный психолог Вып. 2(8) 2006. - Москва, 2005. С. 33-36
12. Энциклопедия психодиагностики. Том 1. Психодиагностика детей. Самара, 2009. – 704.
13. Alan L.Smith/ Peer relationships in physical activity contexts: a road less traveled in youth sport and exercise psychology research//Psychology of Sport and Exercise. — 2003. — Т. 4. — С. 25-39.
14. Cindy H.P.Sit, Koenraad J.Lindner/ Motivational orientations in youth sport participation: Using Achievement Goal Theory and Reversal Theory// Personality and Individual Differences. — 2005. — Т. 38. — С. 605-618.
15. Glyn C. Roberts , Douglas A. Kleiber, Joan L. Duda /An Analysis of Motivation in Children's Sport: The Role of Perceived Competence in Participation // Journal of Sport Psychology. — 1981. — Т. 3. — С. 206-216
16. Helen Jöesaar, Vello Hein, Martin S.Hagger/ Youth athletes' perception of autonomy support from the coach, peer motivational climate and intrinsic motivation in sport setting: One-year effects// Psychology of Sport and Exercise. — 2012. — Т. 13. — С. 257-262.
17. Koivula N. /Sport Participation: Differences in Motivation and Actual Participation Due to Gender Typing // Journal of Sport Behavior. — 1999. — Т. 22. — С. 360.
18. Robin A. Recours , Ph.D.,Marc Souville , Ph.D. &Jean Griffet , Ph.D. (Professor) / Expressed Motives for Informal and Club/Association-based Sports Participation// Journal of Leisure Research . — 1981. — Т. 36. — С. 1-2.
19. Sarah Ullrich-French, Alan L.Smith /Social and motivational predictors of continued youth sport participation// Psychology of Sport and Exercise. — 2009. — Т. 10. — С. 87-95.
20. Sarah Ullrich-French, Alan L.Smith / Perceptions of relationships with parents and peers in youth sport: Independent and combined prediction of motivational outcomes// Psychology of Sport and Exercise. — 2006. — Т. 7. — С. 193-214.
21. Steven Allender Gill Cowburn Charlie Foster /Understanding participation in sport and physical activity among children and adults: a review of qualitative studies// Psychology of Sport and Exercise. — 2006. — Т. 21. — С. 826-835.
22. Steven Allender, Gill Cowburn Charlie Foster /Understanding participation in sport and physical activity among children and adults: a review of qualitative studies// Health Education Research. — 2006. — Т. 21. — С. 826-835.
23. Weiss M.R., Duncan S.C. /The Relationship between Physical Competence and Peer Acceptance in tie Context of Children's Sports Participation// Journal of Sport and Exercise Psychology. — 1992. — Т. 14. — С. 177—191.
24. Yerkes R.M., Dodson J.D. The relation of strength of stimulus to rapidity of habit-formation // Journal of comparative neurology and psychology. — 1998. — Т. 18. — С. 459—482.